

JUDr. EVA ONDŘEJOVÁ, LL.M., Ph.D.

JAK SE VYHNOUT VÁLCE ROSEOVÝCH

ANEB

PRÁVNÍ MINIMUM
NEJEN PRO MANŽELSTVÍ

EUROMEDIA GROUP

OBSAH

PRO KOHO JE KNIHA URČENA	9
ÚVOD	11
KAPITOLA PRVNÍ	13
O čem byste si měli promluvit ještě před zasnubami nebo před tím, než počnete dítě i bez manželství	13
JAKÁ JSOU TÉMATA, NAD KTERÝMI BYSTE SE MĚLI ZAMYSLET?	14
KAPITOLA DRUHÁ	17
Na čem se dohodnout, abyste předešli rozvodu	17
KAPITOLA TŘETÍ	19
Jak se dohodnout, abyste předešli rozvodu, nebo aby rozvod proběhl civilizovaně	19
TABULKA MAJETKU, ZÁVAZKŮ, PŘÍJMŮ	22
BODY K ZAMYŠLENÍ VE VZTAHU K PÉČI O DÍTĚ	23
KAPITOLA ČTVRTÁ	25
Předmanželské dohody	25
PŘEDMANŽELSKÁ SMLOUVA	25
CO JE MÉ, TVÉ A NAŠE	38
KAPITOLA PÁTÁ	41
Válka Roseových po česku	41
KAPITOLA ŠESTÁ	43
Když je rozvod nevyhnutelný	43
ŽIVOTNÍ STYL A VIZE DO BUDOUCNA	43
FINANČNÍ ANALÝZA	44

JUDr. EVA ONDŘEJOVÁ, LL.M., Ph.D.

JAK SE VYHNOUT VÁLCE ROSEOVÝCH
aneb Právní minimum nejen pro manželství

Copyright © Eva Ondřejová, 2020

All rights reserved

ISBN 978-80-242-6970-2

KAPITOLA SEDMÁ	47	<i>Domněnka vypořádání</i>	94
Právní minimum před svatbou, před početím dítěte	47	<i>Vzor dohody o vypořádání SJM</i>	94
MANŽELSTVÍ	47	<i>Vzor dohody bývalých manželů o nájmu bytu</i>	98
<i>Občanský sňatek</i>	47		
<i>Církevní sňatek</i>	48		
<i>Konzulární sňatek</i>	50		
<i>Uzavření manželství zástupcem</i>	51		
<i>Neplatnost a neexistence manželství</i>	52		
ROZVOD	53		
<i>Rozvod nesporný</i>	54		
<i>Rozvod sporný</i>	55		
<i>Právní následky rozvodu</i>	56		
<i>Výživné po rozvodu</i>	57		
<i>Vzor návrhu na nesporný rozvod</i>	58		
<i>Vzor návrhu na žalobu o výživné rozvedeného manžela</i> <i>dle ust. § 760 ObčZ</i>	60		
<i>Vzor návrhu na žalobu o výživné manžela dle ust. § 697 ObčZ</i>	61		
PÉČE O DÍTĚ	62		
<i>Rodičovská odpovědnost</i>	62		
<i>Druhy péče o dítě</i>	63		
<i>Vzor návrhu na schválení dohody rodičů o úpravě</i> <i>péče o nezl. děti – výlučná péče</i>	65		
<i>Vzor návrhu na schválení dohody rodičů o úpravě</i> <i>péče o nezl. děti – společná péče</i>	68		
<i>Vzor návrhu na schválení dohody rodičů o úpravě</i> <i>péče o nezl. děti – střídavá péče</i>	70		
<i>Varianty styku</i>	73		
<i>Výživné</i>	75		
<i>Procesní otázky</i>	82		
<i>Určení otcovství</i>	83		
<i>Vzor návrhu na určení otcovství souhlasným prohlášením</i> <i>rodičů</i>	85		
SPOLEČNÉ JMĚNÍ MANŽELŮ	88		
<i>Předmět SJM a vznik</i>	88		
<i>Modifikace SJM</i>	90		
<i>Vypořádání SJM</i>	92		
<i>Dohoda o vypořádání</i>	93		
<i>Vypořádání soudem</i>	93		
		KAPITOLA OSMÁ	100
		Doplňky	100
		MANŽEL CIZINEC – MEZINÁRODNÍ ASPEKT	100
		KOHABITACE	105
		<i>Výživné neprovdané matce a náklady na těhotenství a porod</i> ...	107
		<i>Vzor žaloby o zajištění úhrady výživy a některých nákladů</i> <i>neprovdané matky</i>	107
		<i>Vzor kohabitační smlouvy</i>	109
		DĚDICTVÍ	111
		<i>Svěřenský fond</i>	113
		<i>Rodinný závod</i>	115
		<i>Domácí násilí</i>	116
		KAPITOLA DEVÁTÁ	118
		Finančně zvládnutelný rozvod	118
		JAK ZVLÁDNOUT ROZVOD PO FINANČNÍ STRÁNCE	118
		<i>Jak to chodí u soudu a kolik Vás to bude stát</i>	118
		<i>Ukončení manželství spornou cestou</i>	121
		SHRUTÍ	122
		<i>Opatření před oznámením rozvodu</i>	122
		<i>Porozvodový seznam</i>	123
		<i>Jak usnadnit komunikaci po rozvodu</i>	124
		PŘEHLED TABULEK	127
		ZDROJE/ZÁKONY	132
		LITERATURA	133
		PODĚKOVÁNÍ	135
		Občanský zákoník, zákon č. 89/2012 Sb., v platném znění k 1.1.2020	136

PRO KOHO JE KNIHA URČENA

Praktický manuál rodinného práva pro širokou veřejnost, především pro zamilované, snoubence, partnery, rozvádějící a rozcházející se páry či zainteresovanou veřejnost, jako jsou rodiče.

Jaké jsou důvody přemýšlet o rozvodu před svatbou nebo se bavit o rozchodu, když plánujete s partnerem dítě? Zde je několik pádných důvodů:

1. Žijete v reálném světě s vysokou mírou rozvodovosti a čím dál kratší délkou manželství.
2. Děti představují závazek a spojení s tím druhým na celý život.
3. Finanční otázky jsou katalyzátorem rozpadu vztahu. Pokud ukážete karty, můžete eliminovat negativní dopad rozvodu na vaši majetkovou situaci.
4. Manželství není finanční zajištění do konce života, mějte plán, co bude po rozvodu, nebuďte na tom druhém závislí a stůjte nohama na zemi.
5. Měli byste dostat to, co do manželství vkládáte a o co přicházíte.
6. I když teď nemáte majetek, máte víc, než si myslíte, máte stejné šance a celý život před sebou.
7. Je nutné se zabývat i tím, jak vaše manželství ovlivní děti z předchozího vztahu či stárnoucí rodiče.

Není mnoho lidí, kteří by se ve svém okolí nesetkali s rozvodem nebo rozchodem a s tím spojenými negativními zkušenostmi, zničenými ideály a doživotními spory. Nebuďte naivní, nemyslete si, že vám se to stát nemůže. Pokud nechcete ztratit několik let v rozvodové bitvě, což v důsledku poznamená zbývající roky vašeho života, mějte povědomí o právních důsledcích manželství a počtí dítěte ještě před tím, než se k tomu rozhodnete. Zamyslete se, co od života, manželství či rodičovství očekáváte, a promluvte si o tom s tím druhým.

Ignorance finančních otázek, neznalost práva a potlačování obav jsou zárodkem obrovských problémů v budoucnu. Lze být stejně zamilovaný

i přesto, že si navzájem sdělíte informace o svém majetku, závazcích, vyjádříte své představy, jak s tím bude naloženo v případě vícera scénářů, které mohou ve vašem životě nastat. Tyto otázky se pak nestanou časovanou bombou vašeho vztahu, vzduch se pročistí a uklidní to vás oba. Předmanželská dohoda o majetku a dětech není nic negativního, jedná se o vaše pojištění pro případ, že váš vztah nedopadne dle prvotních představ. Slýcháte, že to tomu druhému nemůžete udělat, nebudete nevěrní, věříte si. Jaká jsou ale slova o tom druhém poté, co vztah nevyjde, nejdou ani napsat do knihy. Většinou je to to nejhorší, co vás kdy potkalo, a že jste byli slepí, nebo že se ten druhý změnil až po svatbě nebo po narození dítěte...

Knihy je také pro rodiče, aby jako ti s více životními zkušenostmi svým dětem poradili, a pokud mají obavy z výběru partnera svého potomka, alespoň trochu zmírnilo možné následky, které předjímají. Pokud se doporučuje, aby rodiče s dětmi probrali otázky sexu, finanční gramotnosti a odpovědnosti, drog, pak právní důsledky manželství a pořízení si dítěte jsou v dnešní době bezesporu také jedním z klíčových témat.

ÚVOD

Před svatbou snoubenci řeší spíš jiné otázky než právní důsledky manželství. Ženy vybírají šaty, květiny, pozvánky pro hosty, muži musí sehnat oblek, tvářit se nadšeně z ochutnávky dortů apod. Po večerech se konají rozlučkové party a pochybnosti o tom, zda manželství vydrží, snad až na výjimky nikoho netrápí. Když jste zamilovaní, asi si nepředstavujete, že sedíte s advokáty a přemýšlíte o rozvodu. Možná nechcete jít do manželství s myšlenkou, že se budete rozvádět.

Statistiky jsou ale neúprosné. Nikdo nedokáže odhadnout, zda právě vaše manželství bude dlouhé padesát nebo pět let. A pokud budeme předpokládat, že každé druhé manželství se rozpadá, nebuďte slepí, důvěřiví, naivní, a především neznalí práva. Vždy je o krok dopředu připraven ten, kdo zná svá práva a povinnosti. Když už manželství směřuje ke konci, znalí práva mohou rozklíčovat kroky toho druhého, uvidí, když se snaží odklánět majetek nebo manipulovat s dětmi.

Tato publikace by žádné pochybnosti o manželství vyvolat neměla, právě naopak. Měla by přispět k eliminaci příčin sporů ještě před svatbou a k celkovému porozumění toho, jaké důsledky manželství s sebou nese. A pokud by došlo ke krachu vztahu, co vás čeká.

Ani psychologové nedokážou poradit, zda je dotyčná osoba pro vás ta pravá. Řeší problémy, které nastanou, a podle symptomů, jimiž vztah trpí, dávají rady. Rozpad vztahu má také své typické scénáře. Manželé se nedokážou shodnout na financích, na způsobu výchovy dětí, na způsobu života. Nelze jednoznačně říct, že pouze jedna věc je příčinou rozpadu manželství, roli hraje spousta faktorů a pak je banalita pomyslnou poslední kapkou. U opatrovnických soudů a rozvodů je ale možné slyšet jen jedno: „Byla to moje největší chyba, je to ten nejhorší člověk, zničil mi život a iluze.“

Předejděte dlouhým soudním sporům, mějte dohodu o majetku a o vašem budoucím životě s dětmi ještě před svatbou.

Po krachu manželství každý tvrdí, že se ten druhý změnil po svatbě nebo po narození dítěte. Je to možné, ale stejně tak je možné, že byl stejný i v ten Velký den, ale neprojevoval se, protože nebyl důvod. Výbušná témata nebyla na stole. Proto proberte zásadní otázky ještě před svat-

bou nebo než počnete dítě. Zkuste nalézt dohodu a nevstupujte do manželství s někým, s kým nenaleznete ještě před svatbou společnou řeč v otázkách dětí a peněz. Samozřejmě život přináší spoustu změn a nelze předjímat zvrát, který vaše životní představy pozmění, ale pokud se základní principy vaše nebo vašeho partnera změní tak zásadně, pak si nemusíte vyčítat, že jste zvolili špatného člověka hned při sňatku. Neudělali jste chybu, prostě se to stalo, a můžete poukazovat na to, jakou jste měli dohodu. Jestliže jste odpůrci střídavé péče, proberte se snoubencem tuto otázku a mějte připravený scénář péče o vaše dítě v případě, že manželství nedopadne dobře. Pokud se dohodnete a partner v případě rozvodu nebo rozchodu svůj názor změní, třeba pod vlivem neplodné milenky, která ho bude do střídavé péče tlačit, nebo matka dítěte bude tak unavená, že střídavou péči začne považovat za nejlepší řešení pro svou práci a nový rodinný život, nemusíte si nic vyčítat, jsou to už extrémní obraty v životech.

Buďte také vybaveni právními znalostmi, zejména jestli je váš snoubenec již jednou rozvedený nebo má dítě z předchozího vztahu – má totiž mnohem více zkušeností s rozvodem a víc právních znalostí než vy. Stejně tak buďte obezřetní, pokud jeho či její rodina sňatek neschvaluje z důvodu nerovných finančních vnosů do manželství, takový partner je zcela jistě vybaven množstvím rad ohledně majetku a jak snižovat hodnotu společného jmění manželů.

Vleklé a nepřijemné soudní spory vám nepřinesou klid od toho druhého, přitom právě ten jste si od rozvodu tolik slibovali. Klíčem k předejití tomu všemu je domluvit se zejména v otázkách, které pak rezonují jako časté důvody neshod.

KAPITOLA PRVNÍ

O čem byste si měli promluvit ještě před zasnubami nebo před tím, než počnete dítě i bez manželství

Asi neočekáváte, že v romantických filmech muž poklekne před ženu, požádá ji o ruku a zároveň vytasí předmanželskou smlouvu s podmínkami, že v případě rozvodu bude zámek jeho výlučným vlastnictvím, manželka nebude požadovat výživné a případné děti budou svěřeny do jeho péče. Romantické filmy jsou pouze vymyšlená zábava, iluze, a výše popsané podmínky by bezesporu zničily romantickou představu lásky na celý život. Manželství ale není film nebo pohádka. Užívejte si romantických filmů, ale pouze vztah založený na reálném životě může ustát překážky, nikoliv ten vybudovaný na iluzi či romantické představě. Pokud tomu druhému řeknete, co je pro vás důležité, je vysoká šance, že dostanete, co chcete. Můžete tak rozlišit mezi nerealistickými či nerealizovatelnými představami. Tím nejčastějším důvodem rozpadu manželství jsou nenaplněná očekávání, která má žena od muže, a naopak.

„Láska je slepá. Manželství je ten nejlepší oční lékař.“

Brigitte Bardotová

Rozhovor před svatbou tak umožní diskuzi nad životními sny, a tím může ukázat na závažné rozdíly, které by vztah zcela zničily. Mnoho lidí nechce přemýšlet nad praktickými věcmi, protože by jim to narušilo snění a romantickou představu o tom, že láska je jediným důvodem pro manželství. Není, manželství je právní vztah, který s sebou nese práva, ale také povinnosti na obou stranách.

Sedněte si v klidu ještě před zasnubami, otevřete láhev vína, pusťte si Elvise a pobavte se o vašich očekáváních od manželství, o financích, o dětech. O penězích lidé mluví méně než o intimních sférách svých životů, ale manželství není postaveno jen na sexu, je to ekonomické a emoční partnerství.

JAKÁ JSOU TĚMATA, NAD KTERÝMI BYSTE SE MĚLI ZAMYSLET?

Bydlení

1. Kde budeme bydlet?
 - a. Země:
 - b. Město:
 - c. Byt / dům
 - d. Hypotéka? – kdo ji bude splácet?
2. Hodláme se přestěhovat?
 - a. Ano / ne / možná
 - b. Do stejné / jiné země (.....)
 - c. Do stejného / jiného města (.....)
 - d. Do bytu / domu
 - e. Hypotéka? – kdo ji bude splácet?

Majetek

1. Společné jmění / režim oddělených jmění?
2. Společný účet? Ano / ne
3. Spořicí účet?
 - a. Společný?
a/i. Kdo bude kolik přispívat? (měsíčně)
4. Budoucí investice?
5. Dluhy?

Děti

1. Budeme mít děti? Ano / ne
2. Ideálně kolik?
3. Kdo bude na mateřské? Matka / otec
4. Chůva?
5. Půjdou děti do školy?
6. Jaký je ideální styl výchovy?
7. Budeme je vychovávat v nějaké víře?

Práce a domácnost

1. Do práce bude chodit žena / muž / oba
2. Bude někdo ženou / mužem v domácnosti?
3. Na chodu domácnosti by se měl více podílet: žena / muž / oba nastejno

4. Vařit by měl: žena / muž / oba nastejno
5. Budeme mít domácího mazlíčka?
 - a. Jakého?
 - b. Kdo se o něj bude starat?
 - c. Kdy?
6. Budeme se věnovat koníčkům?
 - a. Jakým?
 - b. Jak často?
 - c. V jakých nákladech?
7. Kdo bude platit výdaje na domácnost atd.?
 - a. Nájem
 - b. Jídlo
 - c. Oblečení
 - d. Elektřina, voda, plyn, TV a další poplatky
 - e. Auto a benzín
 - f. Pojištění
 - g. Další výdaje

Předchozí manželství

1. Děti z předchozího manželství budou žít s
 - a. Exmanželem / exmanželkou
 - b. S námi v naší rodině

V případě rozvodu

1. Sporný / nesporný
2. Děti
 - a. Ve výhradní péči
 - I. S možností druhého rodiče děti navštěvovat / děti u sebe mít
 - II. S možností prarodičů druhého rodiče děti vidat / mít u sebe
 - b. Ve společné péči
 - c. Ve střídavé péči
2. Majetkové vypořádání:
 - a. Kdo si nechá byt / dům?
 - b. Kdo si nechá chatu?
 - c. Kdo si nechá auto?
 - d. Jak se rozdělí zůstatky na bankovních účtech?

- e. Vše se prodá a peníze se rozdělí 50/50
 - f. Kdo bude splácet hypotéku / dluhy?
4. Domácí mazlíček případně:
5. Výživné na manžela?

KAPITOLA DRUHÁ

Na čem se dohodnout, abyste předešli rozvodu

Manželství je každé jiné, důvody proč se vzít jsou ve většině případů stejné, snoubenci spolu chtějí žít, vytvořit si vlastní domov, mít děti a koupit si společné věci. Tak to vezměme po pořádku, na čem je třeba se dohodnout.

Jestliže chcete své hnízdečko lásky, je nutné se domluvit, kde budete bydlet. Dnes, kdy se zvyšuje počet manželství s cizinci, je namístě si určit stát, ve kterém chcete bydlet, kde založit rodiny. Pozor, vaše občanství nebo trvalé bydliště nebudou určující ukazatele pro to, kdo vás bude rozvádět nebo rozhodovat o dětech. Tím je obvyklé bydliště, tedy místo, kde trávíte nejvíce času a kde má rodina zázemí. U českých snoubenců je třeba zvolit si město. Spousta hádek začíná u formy bydlení, jeden z nich nechce závazky, jako je hypotéka, druhý zase nechce byt, ale dům. Kdo tedy bude splácet hypotéku, kdo se bude starat o zahradu. A co bydlení s rodiči partnera? Je toto přijatelná varianta a pokud ano, za jakých podmínek?

Otázka společných dětí je zásadní. Snoubenci by se měli domluvit na tom, zda chtějí děti, ideálně kolik. Nelze naplánovat život a určitě ne děti podle smlouvy, ale spory nastávají, pokud jeden z manželů prahne po vícero děti, druhému stačí jedno – řekněte si to předem. Dalším novým tématem souvisejícím s dětmi je péče o ně, kdo zůstane na mateřské, kdo zůstane na rodičovské dovolené a jak dlouho je to ideální pro obě strany. Kdo se bude starat o rodinné finance, závazky, když ten druhý bude odkázaný jen na rodičovský příspěvek státu? Chce-li budoucí matka začít pracovat co nejdříve a svěřit dítě do péče chůvy, je tento model přijatelný pro otce? Jak se snoubenci dívají na otázku jeslí, školek a školy, v dnešní době na fenomén očkování, zdravotní péče, víry, používání sociálních sítí či trávení volného času. S ohledem na vysokou míru rozvodovosti je otázka péče o děti z předchozího vztahu velmi relevantní. Jak bude snoubenec pečovat o dítě z předchozího vztahu, kde bude bydlet, jak bude probíhat komunikace s předchozím partnerem, kdo se postará o finanční stránku péče o dítě z předchozího vztahu?